

δὲ ἀναγνωρίζει ὁ συγγραφεὺς ὅτι τὸ μάθημα τῆς ἱστορίας δὲν πρέπει νὰ καλλιεργῆ τὸν φανατισμὸν, ὅμως τονίζει ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀλλοιώνωμεν τὸ πνεῦμα τῆς ἱστορίας, διὰ νὰ τὸ προσαρμόσωμεν ἤδη πρὸς τὸ εἰρηνιστικὸν ἰδεῶδες. «Ὁ ἀνθρωπισμὸς καὶ ὁ πατριωτισμὸς» γράφει ὁ συγγραφεὺς ἐν σελ. 494 «εἶναι ἀμφοτέροι ἴσως ἀντινομικαὶ ἀπαιτήσεις, ἀλλ' ἀμφοτέροι εἶναι βαθύτατα ἐρριζωμένοι εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν. Διδάσκοντες τὸν ἀνθρωπισμὸν καὶ τὸν εἰρηνισμὸν τοὺς μαθητὰς μας, δὲν ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ καταπιξώμεν τὴν πρὸς τὸ ἔθνος τῶν ἀγάπην». Παραλλήλως πρὸς τὴν σχολικὴν ὀργάνωσιν καὶ τὸ πρόγραμμα, ὁ διδάσκαλος παραμένει ἐξαιρετικῆς σημασίας παιδευτικὸς παράγων. Χωρὶς τὸν διδάσκαλον καὶ ἡ καλύτερα ὀργάνωσις καὶ τὸ καλύτερον πρόγραμμα εἶναι καταδικασμένα εἰς ἀποτυχίαν (σελ. 495)

Κ. Δ. ΓΕΩΡΓΟΥΛΗΣ

* * *

Βασιλείου Δ. Χαρόνη, Καθηγητοῦ—Διπλωματούχου Ψυχολογικῶν καὶ Παιδαγωγικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου Lyon. *Ἡ Ἐκπαιδευτικὴ Μεταρρύθμισις τῆς Γαλλίας*. Ἐκδοσις «Ἑλληνοχριστιανικῆς Ἀγωγῆς», σελ. 22, Ἀθῆναι 1962.

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 23]24 τοῦ 1960 τεύχος τοῦ «Πλάτωνος», σελ. 333—339, εἶχομεν παρουσιάσει βιβλιογραφικὸν σημειῶμα περὶ τῆς γαλλιστὶ συντεταγμένης διατριβῆς τοῦ Β Δ. Χαρόνης τῆς ἀφορῆσεως εἰς συγκριτικὴν ἀντιβολὴν τῆς ἑλληνικῆς μέσης ἐκπαίδευσεως πρὸς τὴν γαλλικὴν («Étude comparée de l' enseignement secondaire en Grèce et en France»).

Εἰς τὴν νῦν βλέπουσαν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος μελέτην τοῦ ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς παρέχει ἔκθεσιν γενικῶς περὶ τῆς ἐν Γαλλίᾳ μεταρρυθμίσεως, ἣτις μετὰ μακροτάτην προπαρασκευὴν ἐτέθη εἰς ἐφαρμογὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας Berthoin διὰ διαταγμάτων δημοσιευθέντων κατὰ τὴν 27ην Ἰανουαρίου 1959

Εἰς τὴν πρὸ ὀφθαλμῶν μελέτην ἐκτίθεται κατ' ἀρχὰς ἡ μακρὰ προπαρασκευαστικὴ ἐργασία. Τὸ πρῶτον μεταρρυθμιστικὸν σχέδιον ἀνατρέχει εἰς τὸ 1937. Ἐπηκολούθησε μετὰ τὸν πόλεμον ἡ συγκρότησις τῆς μεγάλης ἐπιτροπῆς Langevin—Wallon ἀποτελεσθεῖσης ἐκ τῶν διασημοτέρων παιδαγωγικῶν προσωπικοτήτων τῆς Γαλλίας. Συγκρίνων ὁ Β. Χαρόνης πρὸς αὐτὴν τὴν παρ' ἡμῖν κατὰ τὸ 1957 συγκροτηθεῖσαν ἐπιτροπὴν λίαν ὀρθῶς χαρακτηρίζει τὴν ἑλληνικὴν ἐπιτροπὴν ὡς «οὐχὶ ἐπαρκῶς ἀντιπροσωπευτικὴν», σελ. 5. Εἰσέρχεται εἶτα ἡ πρὸ ὀφθαλμῶν πραγματεία εἰς τὴν συνοπτικὴν ἔκθεσιν τοῦ γενικοῦ σχεδίου τῆς ἀρξαμένης νὰ τίθεται ἤδη εἰς ἐφαρμογὴν γαλλικῆς μεταρρυθμίσεως Ὡς κύρια αὐτῆς χαρακτηριστικὰ ἐπισημαίνει τὰ ἀκόλουθα :

1ον) Τὴν παράτασιν τῆς διαρκείας τῆς ὑποχρεωτικῆς φοιτήσεως κατὰ δύο εἰσέτι ἔτη, ἣτοι μέχρι τοῦ 16ου ἔτους.

2ον) Τὴν ἴδρυσιν τοῦ διευτοῦ κύκλου παρατηρήσεως, ὅστις ἐποικοδομεῖται ἐπὶ τοῦ πενταετοῦς στοιχειώδους σχολείου.

3ον) Τὸν διαχωρισμὸν τῆς μετέπειτα ἐκπαιδεύσεως 1ον κατὰ διάρκειαν εἰς βραχεῖαν καὶ μακράν καὶ 2ον κατὰ περιεχόμενον εἰς γενικὴν καὶ τεχνικὴν.

4ον) Τὴν περαιτέρω ἐξειδίκευσιν τῆς γενικῆς καὶ τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς ἐιδικωτέρους κλάδους.

5ον) Τὴν ἴδρυσιν πέντε τύπων προπαρασκευαστικῆς διὰ τὰς Ἀνωτάτας Σχολὰς καὶ τὰ Πανεπιστήμια τάξεως (φιλοσοφίας, πειραματικῶν ἐπιστημῶν, μαθηματικῶν, τεχνικῶν, οἰκονομικῶν).

6ον) Τὸν περιορισμὸν τῶν ὥρων διδασκαλίας εἰς μὲν τὰς κατωτέρας γυμνασιακὰς τάξεις εἰς 24—25 ὥρας καθ' ἑβδομάδα καὶ εἰς 27—28 διὰ τὰς ἀνωτέρας.

7ον) Μέτρα πρὸς ἀναμόρφωσιν προγραμμάτων, ἐπιμόρφωσιν προσωπικοῦ, ὀργάνωσιν ἀθλητισμοῦ, ἀγωγήν καθυστερημένων.

8ον) Μέτρα πρὸς ὀργάνωσιν ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ.

9ον) Μέτρα κοινωνικῆς προνοίας διὰ μαθητὰς καὶ φοιτητὰς (ὑποτροφίαι).

10ον) Μέτρα ὀργανώσεως ἀνωτάτης ἐκπαιδεύσεως.

Μετὰ τὴν ἐπισκόπησιν τοῦ περιεχομένου τῆς γαλλικῆς μεταρρυθμίσεως προβαίνει ἡ μελέτη εἰς σύγκρισιν μὲ τὴν ἑλληνικὴν. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς συγκρίσεως δὲν εἶναι διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐνθαρρυντικά. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν κατὰ τάξιν παρουσιάζεται εἰς τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα ἐξωγκωμένος εἰς βαθμὸν διαταράσσοντα τὴν καλὴν λειτουργίαν. Τὸ αὐτὸ διαπιστοῦται καὶ ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ. Οὐδεμία μέριμνα κατεβλήθη κατὰ τὴν ψήφισιν ἐσχάτως ἐκπαιδευτικῶν τινῶν νομοθετημάτων διὰ τὴν ὀργάνωσιν εἰς τὰ σχολεῖα ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ. Ἡ ἴδρυσις ἀριθμοῦ τινος ἐπαγγελματικῶν σχολείων ἐγένετο χωρὶς προκαθορισμένον σχέδιον καὶ χωρὶς νὰ ὑπάρχη τὸ κατάλληλον προσωπικόν.

Ὅσον καὶ ἂν μᾶς λυπῆ ἡ τοιαύτη σύγκρισις, ὅμως τυγχάνει λίαν διδακτικὴ. Εἰς τοῦτο ἀκριβῶς ἔγκειται ἡ ἐκ τῆς καλλιέργειας τῆς συγκριτικῆς παιδαγωγικῆς προκύπτουσα ὠφέλεια. Ἔργασίαι, οἷα ἡ τοῦ Β. Χαρόνη διὰ τὴν Μέσσην Ἑκπαίδευσιν καὶ τοῦ Ἑκπαιδευτικοῦ Συμβούλου Κ. Ἰ. Πετρίτη (1) διὰ τὴν Στοιχειώδη, πρέπει νὰ τύχουν ἐξαιρετικῆς προσοχῆς ἐκ μέρους τῶν ἰθυνόντων τὰ τῆς παιδείας μας.

Κ. Δ. ΓΕΩΡΓΟΥΛΗΣ

---

1) Βλ. Κ. Ι. Πετρίτη Συμβολὴ εἰς τὴν Συγκριτικὴν Παιδαγωγικὴν, Ἠράκλειον Κρήτης 1961.